

АНОТАЦІЯ

Корякін Олексій, Єременко Ольга. Професійна компетентність магістрів музичного мистецтва: теоретичний аспект.

У статті висвітлено теоретичний аспект проблеми формування професійної компетентності магістрів музичного мистецтва на основі обґрунтування соціальної значущості магістерської підготовки в контексті інноваційних змін в освіті. Розглянуто змістові аспекти освіти крізь призму актуалізації культурного потенціалу суспільства, що забезпечує перспективи соціокультурного розвитку кожної особистості. Висвітлено значення акмеологічних стратегій творчої самореалізації здобувача освіти з метою формування його професійної компетентності. Обґрунтовано професійну компетентність здобувачів освіти другого рівня як цілісну систему музично-викладацьких, науково-дослідницьких знань, умінь, фахового досвіду, здібностей та результативних показників діяльності.

Матеріали, викладені в публікації, дають змогу узагальнити, що професійна компетентність магістрів музичного мистецтва розглядається в контексті застосування акмеологічних освітніх технологій, адже вони сприяють формуванню професійної компетентності як широкої обізнаності здобувачів освіти в галузі музичного мистецтва й педагогіки, а також відтворення їх загальної культури, здатності до творчої самореалізації.

Подальший розвиток перспектив науково-методичного осмислення магістерської підготовки потребує розробки таких проблем, як визначення шляхів забезпечення конкурентоспроможних фахівців магістерського рівня в процесі професійного становлення; методика формування викладацької майстерності магістрів музичного мистецтва та ін.

Ключові слова: професійна компетентність, магістри музичного мистецтва, акмеологічний підхід, музична освіта.

УДК [37-069](417):17.023

Ольга Кривонос

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0001-8076-3259

Анна Кот

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0001-9797-7317

DOI 10.24139/2312-5993/2021.07/095-104

ЗАСОБИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Метою статті є аналіз наукових поглядів і власних досліджень стосовно ролі засобів музейної педагогіки у вихованні студентів, зокрема їх професійних якостей. Визначено вплив засобів музейної педагогіки на формування професійних якостей майбутніх медичних сестер. До таких засобів було віднесено традиційні екскурсії до музею, проведення лекцій, участь екскурсиводів музею в заходах закладу освіти, спільна робота над творчими проектами, збір експонатів для музею, запис спогадів учасників та очевидців подій, оформлення фотомонтажу тощо. Представлено концептуальні основи технології професійно-орієнтованого медичного краєзнавства, що є інтегративним процесом організації пізнавальної діяльності

студентів із поглибленого вивчення питань історії та сучасного стану медицини й охорони здоров'я свого краю.

Ключові слова: музейна педагогіка, засоби музейної педагогіки, професійні якості медичної сестри, виховання професійних якостей, технологія професійно-орієнтованого медичного краєзнавства.

Постановка проблеми. Вважаємо, що важливе місце серед інноваційних перетворень в освіті, зокрема професійній, займає один із перспективних напрямів сучасної педагогіки – музейна педагогіка, що здатна вирішувати проблеми формування особистості, а саме: залучення сучасної молоді до дослідницько-пошукової діяльності засобами музейної експозиції з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, розвиток дослідницької компетентності студентів та їх творчих здібностей, формування навичок самостійного ухвалення рішень і навичок критичного мислення, вироблення здатності до самостійних суджень і оцінок.

Музей сьогодні все більше стає не тільки культурним, але й освітнім простором. А музейна педагогіка, як засіб виховання, сприяє розвиткові важливих професійних якостей, забезпечує гармонійне поєднання традиційних методів виховання з абсолютно новими, малодослідженими, спрямовує майбутніх спеціалістів на досягнення більш високого професійного рівня.

Музейна педагогіка – це нова інтеграційна галузь, яка включає в себе науково-методологічну дисципліну та практичну діяльність, що об'єднує зусилля музейного працівника та музейного педагога.

Залишається багато нез'ясованих питань щодо запровадження музейно-педагогічної складової в систему виховання сучасної молоді.

Малодослідженим є і педагогічний аспект виховання професійних якостей майбутніх медичних працівників засобами музейної педагогіки. Цей процес характеризується істотними особливостями, зумовленими специфікою освітнього процесу в медичному коледжі і віковими особливостями студентів.

Метою статті є аналіз наукових поглядів і власних досліджень стосовно ролі засобів музейної педагогіки у вихованні студентів, зокрема їх професійних якостей.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження використано загальнонаукові методи: аналіз і синтез наукової літератури з питань музейної педагогіки і її ролі у вихованні студентів. Теоретичні методи дослідження: абстрагування, порівняння, узагальнення, що дало змогу з'ясувати особливості впливу засобів музейної педагогіки на виховання професійних якостей студентів. Також конкретно-науковий метод термінологічного

аналізу, що забезпечує розкриття сутності основних положень. Емпіричні методи: спостереження, анкетування, педагогічний експеримент.

Аналіз актуальних досліджень. Про необхідність використання музейної педагогіки у вихованні молоді писали К. Ушинський, П. Каптерев, С. Шацький та ін. На їхню думку, саме в тимчасовому предметно-просторовому середовищі музею здійснюється трансляція духовного, культурного досвіду, накопиченого людством за багато століть свого існування.

Дослідженням освітньої функції в умовах музею як додаткової освіти займалися Б. Столяров, Г. Вішина, О. Січкарук.

М. Соколова, М. Біланов, А. Огоновська вивчали виховний вплив музейної педагогіки на формування соціального досвіду учнів, актуалізацію й самоактуалізацію особистості.

Науковці зазначають, що «музейна педагогіка – це особливий розділ педагогічної науки, предметом вивчення якого є освітня діяльність в умовах музею» (Столяров, 2004).

О. Січкарук музейну педагогіку трактує як нову галузь педагогічної науки, яка носить міждисциплінарний характер, знаходячись на перетині музеєзнавства, соціальної педагогіки та педагогіки дозвілля (Січкарук, 1996).

Р. Пейтер наголошує, що музей передбачає безпосередню зустріч із оригіналом, реальним об'єктом, що є безперечною перевагою. Інноваційні академічні програми все частіше використовують музейні виставки та колекції для здійснення дидактичних проєктів і наукових досліджень (Pater, 2017).

Дослідники вважають, що музейна педагогіка є одним із ефективних сучасних засобів формування соціально активної особистості, стимулювання її творчої активності й інтелектуального розвитку. Так, у Законі України «Про музеї та музейну справу» (1995 р.) проголошується, що «музеї як культурно-освітні та науково-дослідні заклади призначені не тільки для вивчення, збереження й використання пам'яток матеріальної та духовної культури, але й для залучення громадян до надбань національної та світової історико-культурної спадщини».

Виклад основного матеріалу. Модернізація вітчизняної освіти й посилення ролі музею в житті сучасного суспільства зумовили необхідність по-новому осмислити й оцінити величезну культурну спадщину, накопичену людством, сформувані потребу у спілкуванні з ним. Сьогодні важко уявити собі освіту або соціокультурну дозвіллеву діяльність без музейного компонента, а значить, і без грамотного студента й компетентного спеціаліста, який добре знає специфіку музейної справи, особливості соціокультурної освітньої діяльності музею. Необхідно зазначити, що це

непросте завдання успішно вирішується в межах нового педагогічного спрямування – музейної педагогіки, що передбачає як навчання і виховання учнівської та студентської молоді на музейному матеріалі, так і їх теоретичне осмислення, а також підготовку фахівців, здатних вирішувати педагогічні завдання в умовах музейного середовища й освітньої установи.

Найбільш універсальним, на нашу думку, є погляд на музей як на вираження особливого ставлення людини до дійсності, що реалізується у збереженні культурної та природної спадщини й використанні його в наукових і освітніх цілях. Передумовою зародження музейно-педагогічної думки стало усвідомлення музею як соціального інституту освіти на межі XIX і XX століть. Майже одночасно музейна діяльність стає предметом теоретичної рефлексії, що призводить до усвідомлення потреби в особливій науковій дисципліні, що спирається на музеєзнавство, педагогіку та психологію. Такою науковою дисципліною стала музейна педагогіка.

Розуміння сутності музейної педагогіки змінювалося протягом історичного розвитку суспільства. Відповідно, сьогодні означене поняття має різнопланове тлумачення. Зауважимо, що більшість дослідників вважають музейну педагогіку прикладною науковою дисципліною, що перебуває на перетині трьох наук, а саме музеєзнавства, педагогіки та психології.

У нашому дослідженні ми будемо послуговуватися визначенням поняття «музейна педагогіка», запропонованим В. Снагощенко, яка на основі обґрунтування терміну в музейній енциклопедії трактує означену дефініцію як наукову дисципліну, що інтегрує знання з музеєзнавства, педагогіки, психології, яка вивчає історію освітньої діяльності музею, вплив музейних форм комунікації на аудиторію, використовує музейно-освітнє середовище з метою розробки й упровадження нових методик, музейно-педагогічних програм у практичну діяльність (Снагощенко, 2010, с. 9).

З метою дослідження особливостей реалізації виховних можливостей музейної педагогіки у формуванні професійних якостей майбутніх медичних працівників, нами вивчався досвід виховної роботи музею «Мужності та милосердя» в Сумському фаховому медичному коледжі. Зазначений музей успішно працює з 4 жовтня 1989 року. Сама назва музею вказує на найважливіші якості медичного працівника – мужність і милосердя, які якраз і слід виховувати у студентів. Профіль музею визначено як історико-галузевий.

У музеї систематично проводиться цілеспрямована, активна, пошуково-дослідницька, творча, екскурсійна та експозиційна робота.

Музей «Мужності та милосердя» Сумського фахового медичного коледжу уможлиблює залучення студентської молоді до пізнання національних цінностей, духовного досвіду поколінь, формування шанобливого ставлення й поваги до історії закладу освіти. Водночас він дає можливість урізноманітнити як навчальний, так і виховний процес, підвищує у студентів інтерес до навчання, активізує творчість, сприяє кращому розумінню обраного фаху та формуванню зацікавленості до майбутньої професії.

Співпраця коледжу з музеєм здійснюється в різних формах: традиційні екскурсії до музею, проведення лекцій, участь екскурсоводів музею в заходах коледжу, спільна робота над творчими проєктами тощо.

Вважаємо, що значення таких заходів важко переоцінити, оскільки вони сприяють розвитку таких загальних компетентностей, як: розуміння сутності й соціальної значущості своєї майбутньої професії; дбайливого ставлення до історичної спадщини та культурних традицій народу, повага до соціальних, культурних і релігійних відмінностей, готовність брати на себе моральні зобов'язання по відношенню до природи, суспільства, людини тощо.

Знайомство студентів із музеєм починається з першого курсу. З цією метою здійснюється організація екскурсій задля вивчення історії закладу, до якого вони вступили, історії професії, яку вони обрали.

Музейні екскурсії, як один із чинників музейної педагогіки, що сприяє організації безпосередньої освітньої та виховної діяльності, часто практикуються в коледжі.

Зауважимо, що, на жаль, ставлення сучасної студентської молоді до музеїв здебільшого байдуже. А, відтак, викликати їх інтерес є дуже складним завданням. Але, у результаті наших спостережень, ми дійшли висновку, що зупинитись і затриматись у музеї першокурсників змушує інформація про випускників закладу, їх досягнення та здобутки на професійній ниві.

До того ж, з упевненістю можемо говорити про надзвичайну амбітність сучасної студентської молоді, а отже, випускники дуже часто не хочуть зупинятися на тій професії, яку отримали, – медичної сестри чи фельдшера, а мріють стати лікарями, займатися наукою. А інформація про професійні висоти випускників, серед яких академіки, професори, головні лікарі, люди, які зробили вагомий внесок у розвиток української медицини, освіти, стає предметом зацікавлення студентів.

Вагомий вплив на формування професійних якостей майбутніх медичних працівників мають також безпосередні зустрічі з випускниками. Так, студенти-першокурсники відвідували випускницю Сумського медичного

училища 1960 року Кірсанову (Караваяєву) Ніну Олександрівну, яка поділилася спогадами про навчання, власними життєвими та професійними здобутками й передала до музею коледжу в якості подарунку Велику медичну енциклопедію у 30-ти томах та різноманітну медичну літературу.

Інша пам'ятна зустріч відбулася з випускником фельдшерського відділення Сумської фельдшерсько-акушерської школи 1954-го року, який сьогодні є професором, нейрохірургом світового рівня, видатним ученим, лауреатом багатьох міжнародних премій і відзнак Скоромцем Олександром Онисимовичем.

Водночас, у студентів старших класів викликають інтерес артефакти, якими музей поповнюється щороку. Такими артефактами є різноманітні медичні прилади, апарати, засоби надання медичної допомоги. Вони мають можливість переглянути літературу, яку вивчали перші слухачки фельдшерсько-акушерської, медсестринської шкіл.

Однією з можливостей реалізації виховних можливостей музейної педагогіки у формуванні професійних якостей майбутніх медичних працівників виступає, на наш погляд, технологія професійно орієнтованого медичного краєзнавства, що є інтегративним процесом організації пізнавальної діяльності студентів з поглибленого вивчення питань історії та сучасного стану медицини й охорони здоров'я свого краю, розвитку лікувально-профілактичних установ і вкладу відомих медичних працівників, що забезпечує професійне становлення та творчий розвиток особистості майбутніх фахівців.

На основі аналізу наукових джерел із досліджуваної проблеми ми дійшли висновку, що означена технологія, заснована на теорії цілісного педагогічного процесу, представлена чотирма основними положеннями:

1. Активне використання професійно значимого краєзнавчого матеріалу на лекційних і семінарських заняттях із різних дисциплін, як гуманітарних та соціально-економічних, так і загально-професійних та спеціальних.

2. Організація професійно-орієнтованої краєзнавчої діяльності під час виробничої практики в медичних закладах.

3. Залучення студентів до науково-дослідної та пошукової діяльності з урахуванням особистісно-орієнтованого підходу.

4. Організація позанавчальної та позакласної виховної роботи краєзнавчої спрямованості із застосуванням індивідуальних, групових і масових форм роботи з метою формування професійно значущих якостей майбутніх медичних працівників.

Переконані, що медичний краєзнавчий матеріал найбільшою мірою сприяє збагаченню студентів, вихованню професійно значущих якостей, почуття патріотизму й гордості за свою Батьківщину, зміцненню зв'язку навчання та виховання з життям, із професією.

Працівниками музею налагоджено науково-дослідницьку й пошукову діяльність студентів із урахуванням розробленої проблематики. Робота над підготовкою доповідей, рефератів, курсових робіт, навчальних проєктів тощо дозволяє опановувати науковими методами пізнання й перетворення світу, а виконання індивідуальних пошуково-пізнавальних завдань (збір експонатів для музею, запис спогадів учасників та очевидців подій, оформлення фотомонтажу тощо) сприяє розвитку творчих і дослідницьких здібностей.

Цікавою формою роботи, на нашу думку, стала пошукова робота зі збору матеріалів про медиків-земляків.

До того ж, в арсеналі музею наявні такі форми роботи, як: лекція, екскурсія, консультація, конференція, засідання, історичний (літературний) вечір, вистава, зустрічі з цікавими людьми, свято, конкурс, вікторина та ін. Традиційними в коледжі стали такі форми роботи зі студентами краєзнавчої тематики, як екскурсії, вечори-зустрічі, святкування ювілейних і визначних дат Сумського медичного коледжу, класні години, огляди літератури, вікторини конференції, диспути та ін.

Звичайно, що професійно-орієнтоване медичне краєзнавство не є вирішальним фактором професійного виховання майбутніх медичних працівників. Але, без сумніву, воно ефективно впливає на процес цілеспрямованого виховання професійно-значущих якостей майбутніх медиків.

Отже, можемо з упевненістю стверджувати, що в контексті нашого дослідження історична дослідницька й пошукова діяльність спрямована на підготовку студентів до активної громадянської позиції шляхом залучення їх до вивчення історії медичного коледжу; залучення до роботи в музеї коледжу.

Відтак, нами запропоновано програму організації студентської соціальної діяльності за історико-патріотичним напрямом громадянського виховання за такими аспектами: діяльність студентів і керівництво наставника.

Програма діяльності студентів включає такі позиції: відвідування студентами музеїв, музейних кімнат медичних закладів; дослідження історичного довкілля з метою виявлення об'єкта історичного дослідження; вибір теми історичного дослідження; з'ясування джерельної бази для вивчення обраної теми; збір інформації (історичні документи, сімейні фотографії, архіви, спогади, статті, ЗМІ); опрацювання й систематизація

матеріалу; опис та оформлення результатів пізнавального та дослідницького етапів проєкту; створення папки документів; презентація результатів проєкту на виховних годинах, публікація статей у пресі, розміщення матеріалу в соціальних мережах; поповнення фонду музею зібраним матеріалом; підведення підсумків, результатів проєктної діяльності.

Одним із найважливіших аспектів даної виховної діяльності є створення необхідного комфортного освітнього середовища, що уможливило співпрацю студентської молоді з представниками громади: працівниками музеїв, лікувальних закладів, представниками громадських і релігійних організацій.

Зауважимо, що матеріалами музею користуються, як викладачі, так і студенти під час навчальної, науково-методичної та пошуково-дослідницької діяльності.

До того ж, у музеї створена студентська лекторська група, яка проводить різноманітні навчально-виховні екскурсії для студентів і гостей коледжу. Велике значення мають усні журнали, вечори-зустрічі та конференції, на які запрошуються ветерани бойових дій, випускники й ветерани коледжу.

Отже, у ході реалізації виховних можливостей різноманітних чинників музейної педагогіки акцентувалась увага на соціальних ініціативах студентів, спрямовані на відновлення історичних пам'яток, розвиток волонтерської діяльності, яка забезпечила обговорення важливих питань і надання пропозицій студентською молоддю щодо збереження національної спадщини й розвитку її в майбутньому.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, проведений аналіз наукових поглядів і власних досліджень стосовно ролі засобів музейної педагогіки у вихованні студентів, зокрема, їх професійних якостей, виявив, що такі засоби музейної педагогіки, як традиційні екскурсії до музею, проведення лекцій, участь екскурсоводів музею в заходах закладу освіти, спільна робота над творчими проєктами, збір експонатів для музею, запис спогадів учасників та очевидців подій, оформлення фотомонтажу тощо, сприяють розвиткові таких загальних компетентностей, як: розуміння сутності й соціальної значущості своєї майбутньої професії; дбайливого ставлення до історичної спадщини та культурних традицій народу; повага до соціальних, культурних і релігійних відмінностей; готовність брати на себе моральні зобов'язання по відношенню до природи, суспільства, людини тощо.

Перспективним у подальших наукових розвідках може стати використання інформаційних технологій у вихованні сучасної молоді засобами музейної педагогіки.

ЛІТЕРАТУРА

- Закон України «Про музеї та музейну справу» (1995). Режим доступу: https://zakononline.com.ua/documents/show/176685__587128 (Law of Ukraine "On Museums and Museum Rights" (1995). Retrieved from: https://zakononline.com.ua/documents/show/176685__587128).
- Кривонос, О. Б. (2018). Виховання ціннісних орієнтацій сучасної молоді засобами масової інформації. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8 (82), 52-62 (Kryvonos, O. B. (2018). Education of value orientations of modern youth by mass media. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 8 (82), 52-62).
- Музейна педагогіка в науковій освіті (2020): збірник тез доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції. За наук. ред. С. О. Довгого. Київ: Національний центр «Мала академія наук України» (Museum pedagogy in scientific education (2020): a collection of abstracts of participants of the II Ukrainian scientific-practical conference. Ed. by S. O. Dovhyi. Kyiv: National Center "Minor Academy of Sciences of Ukraine").
- Музейна справа у закладах освіти (2020). Методичні рекомендації. укладач О. М. Вагеннік. Запоріжжя (Museum business in education institutions (2020). Guidelines. contributor O.M. Vagennik. Zaporizhzhia).
- Pater, R. (2017). *Edukacja muzealna – muzea dla dzieci i młodzieży* Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Січкарук, О. (2006). *Інтерактивні методи навчання у вищій школі*. К.: Тансоа (Sichkaruk, O. (2006). *Interactive methods of teaching in higher school*. K.: Tansoa).
- Снагощенко, В. (2010). *Професійна підготовка майбутнього вчителя історії засобами музейної педагогіки* (автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04). Київ. ун-т ім. Б. Грінченка (Snahoshchenko, V. (2010). *Professional training of the future history teacher by means of museum pedagogy* (PhD thesis abstract). Kyiv Grinchenko University).
- Столяров, Б. (2004). *Музейная педагогика. История, теория, практика*. Учебное пособие. М.: Высш. шк. (Stoliarov, B. (2004). *Museum pedagogy. History, theory, practice*. Textbook. M.: Higher school).

РЕЗЮМЕ

Кривонос Ольга, Кот Анна. Средства музейной педагогики как важный фактор воспитания студентов.

Целью статьи является анализ научных взглядов и собственных исследований касательно роли средств музейной педагогики в воспитании студентов, в частности, их профессиональных качеств. Определено влияние средств музейной педагогики на формирование профессиональных качеств будущих медицинских сестер. К таким средствам относятся традиционные экскурсии в музей, проведение лекций, участие экскурсоводов музея в мероприятиях учебного заведения, совместная работа над творческими проектами, сбор экспонатов для музея, записывание воспоминаний участников и очевидцев событий, оформление фотомонтажа и другие. Представлена концептуальная основа технологии профессионально-ориентированного медицинского краеведения, что является интегративным процессом организации познавательной деятельности студентов, углубленного изучения вопросов истории и современного состояния медицины.

Ключевые слова: музейная педагогика, средства музейной педагогики, профессиональные качества медицинской сестры, воспитание профессиональных качеств, технология профессионально-ориентированного медицинского краеведения.

SUMMARY

Kryvonos Olha, Kot Anna. Means of museum pedagogy as an important factor in educating students.

The aim of the article is to analyze scientific views and own research on the role of museum pedagogy in educating students, in particular, their professional qualities. The influence of museum pedagogy on the formation of professional qualities of future nurses is determined. Such means included traditional excursions to the museum, lectures, participation of museum guides in the activities of the education institution, joint work on creative projects, collection of exhibits for the museum, recording memories of participants and eyewitnesses, photo montage and more. The conceptual bases of the technology of professionally oriented medical local lore are presented, which is an integrative process of organizing the cognitive activity of students for in-depth study of the history and current state of medicine and health of their region. This technology, based on the theory of holistic pedagogical process, is represented by the following main provisions: active use of professionally significant local lore material in lectures and seminars in various disciplines, both humanities and socio-economic, and general-professional and special; organization of professionally-oriented local lore activities during industrial practices in medical institutions; involvement of students in research and exploration activities, taking into account the personality-centered approach; organization of extracurricular educational work of local lore with the use of individual, group and mass forms of work in order to form professionally significant qualities of future medical workers. Such qualities include understanding the essence and social significance of their future profession; caring for the historical heritage and cultural traditions of the people, respect for social, cultural and religious differences, willingness to make moral commitments to man, nature, society, etc.

Key words: museum pedagogy, means of museum pedagogy, professional qualities of a nurse, education of professional qualities, technology of professionally oriented medical local lore.

УДК 796.011.3-057.87:796.332

Андрій Лисенко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-8131-9931

Ярослав Кірюшко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0003-3418-6889

Ірина Скрипка

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-4446-2122

DOI 10.24139/2312-5993/2021.07/104-113

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ГРУПИ ПІДВИЩЕННЯ СПОРТИВНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ З ФУТЗАЛУ

У статті підтверджено дані щодо необхідності вдосконалення процесу спортивної підготовки футболістів під час їх навчання в закладах вищої освіти. Визначено, що прогрес сучасного спорту на сьогодні пов'язаний саме з удосконаленням методики підготовки спортсменів високої кваліфікації та забезпеченням рівня їх підготовленості відповідно до вимог змагальної діяльності,